

Regionalna konferencija:

Smanjivanje rizika od elementarnih nepogoda – Prekogranična saradnja između Srbije i Bosne i Hercegovine

-Zaključci i preporuke-

Regionalna konferencija „Smanjivanje rizika od elementarnih nepogoda“ okupila je niz predstavnika državnih institucija, donatora i organizacija civilnog društva aktivnih u oblasti smanjivanja rizika od elementarnih nepogoda u cilju razmene mišljenja i perspektiva iz ove oblasti i jasnijeg definisanja njihovih uloga kako bi se izbeglo dupliranje i preklapanje napora i nadležnosti iz ove oblasti. Regionalna saradnja, unapređenje postojećih pravnih okvira i značaj uloge organizacija civilnog društva su posebno naglašeni kao okosnica svih budućih napora u pravcu smanjivanja rizika od elementarnih nepogoda. Navedene zainteresovane strane su iskazale posebno zadovoljstvo samim tokom konferencije i kvalitetom umrežavanja i razmene iskustava. U tom smislu, učesnici Konferencije konstatovali su sledeće:

- 1) Elementarne nepogode ne poznaju državne i druge administrativne granice. Efikasan odgovor na izazov koje one predstavljaju zahteva visok stepen regionalne saradnje i koordinacije, što u vidu postojanja pravnog okvira koji bi olakšavao prevazilaženje administrativnih poteškoća, što u vidu uspostavljanja zajedničkih procedura i mehanizama saradnje.

S tim u vezi, konstatovano je da je ceo region u prošlosti bio unutar istih granica, štice istim instrumentima odbrane i nekadašnje civilne zaštite i tu činjenicu bi trebalo uzeti kao polaznu tačku u izradi budućih mehanizama regionalne saradnje.

Preporuke iznete u Sendai okviru za rad bi predstavljale liniju vodilju u daljoj izradi tih mehanizama.

- 2) Jedan od najvećih faktora rizika od elementarnih nepogoda predstavlja izuzetno nizak nivo svesti stanovništva o individualnoj i zajedničkoj odgovornosti za životno okruženje.

Uzročno-posledična veza između obrazaca ponašanja prema neposrednoj životnoj sredini i ranjivosti na različite prirodne hazarde nije shvaćena u dovoljnoj meri na nivou pojedinca, a često ni na višim nivoima.

- 3) Različiti akteri upućeni u ovu oblast ulažu velike napore u prevenciju i smanjivanje rizika, ali su ti napori često nedovoljno koordinisani i nemaju iste metodološke osnove, te su krajnji rezultati tih napora komplikovani za efikasno sagledavanje i upoređivanje.
- 4) Ne postoji sistemski odgovor na potrebu edukacije stanovništva o rizicima vezanim za elementarne nepogode. U Republici Srbiji, nedovoljno je urađeno na edukaciji u ključnom periodu za podizanje svesti o ovoj problematici te je potrebno nastaviti sa aktivnostima Inter-resorne radne grupe u vezi integrisanja obrazovnih sadržaja iz oblasti vanrednih situacija u pred-univerzitetsko obrazovanje u cilju implementacije Zaključka Republičkog štaba za vanredne situacije od 23.02.2015 godine.
- 5) Organizacije civilnog društva daju veliki doprinos i imaju značajnu ulogu u oblasti prevencije i smanjivanja rizika od elementarnih nepogoda, ali su nedovoljno povezane i informisane o različitim aktivnostima drugih organizacija.

Uzevši u obzir navedeno, učesnici konferencije upućuju sledeće preporuke nadležnim institucijama i drugim akterima u cilju jačanja regionalnih kapaciteta za smanjivanje rizika od elementarnih nepogoda:

- I. Usvajanje posebnog pravnog okvira u Srbiji i Bosni i Hercegovini koji će jasno definisati uloge različitih aktera u oblasti prevencije i smanjivanja rizika i to naročito u mirnim periodima pre potencijalnih nepogoda. Taj pravni okvir bi trebalo da preporuči pravce razvoja mehanizama regionalne saradnje.
- II. Pored navedenih zakonskih akata iz oblasti prevencije i smanjivanja rizika, neophodno je ojačati sistem volontiranja i unaprediti zakonsku regulativu koja reguliše principe volonterstva u dve države. Volonteri uključeni u smanjivanje rizika od elementarnih nepogoda moraju biti obučeni i umreženi i imati adekvatna znanja o reagovanju u vanrednim situacijama.
- III. Povećanje broja zajedničkih aktivnosti na jačanju preventivnih mera, kroz brojnije zajedničke projekte Srbije i BiH u oblasti smanjenja rizika od elementarnih nepogoda je od suštinske važnosti za zbližavanje ljudi koji se bave ovom tematikom. Kako je čovek uvek u fokusu dešavanja u ciklusu upravljanja

vanrednim situacijama, tako je neophodno ostvariti dobar kontakt između ljudi na svim nivoima i strukturama uključenim u upravljanje rizicima, kako horizontalnim tako i vertikalnim. Zajedničke simulacione vežbe na terenu i testiranja planova pripravnosti su odličan način za ostvarivanje ove vrste kontakta.

- IV. Dogovaranje i usaglašavanje korišćenih metodologija u sistemu prevencije i zaštite od elementarnih nepogoda, od lokalnog do nacionalnog i regionalnog. To se prevashodno odnosi na:
- i. Metodologiju procene rizika za zajedničke hazarde
 - ii. Metodologiju prenosa informacija sistema ranog upozoravanja
 - iii. Kurikulum predškolskog, osnovnog i visoko-školskog obrazovanja u oblasti upravljanja rizicima od prirodnih hazarda.

Usaglašavanje metodologije je od suštinske važnosti da bi se osiguralo da svi akteri prevencije i smanjivanja rizika od elementarnih nepogoda „govore istim jezikom“ i raspolazu direktno uporedivim rezultatima i momentalno sprovodljivim akcijama.

- V. Hitno uvrštavanje metoda smanjivanja rizika od elementarnih nepogoda, upravljanja vanrednim situacijama i principa civilne zaštite u sistem obrazovanja Srbije i Bosne i Hercegovine. Do razrade plana i programa novog predmeta, predlaže se hitna integracija znanja iz ove oblasti u kurikulume postojećih predmeta (Svet oko nas, Poznavanje prirode i društva, geografija itd.)
- VI. Kontinuirano angažovanje organizacija civilnog društva na podizanju nivoa svesti o značaju oblasti prevencije i smanjivanja rizika od prirodnih hazarda na ukupnu dobrobit pojedinca, zajednice i društva kao celine.

Naglašena je potreba za većim umrežavanjem organizacija civilnog društva koje se bave ovom oblašću kao i za jačanjem principa volonterstva, obuke volontera i organizacija drugih društveno-korisnih aktivnosti u koje bi mladi mogli da se uključe.